

OLGA JA HOLGER JALANDERIN RAHASTO

Luonnontieteiden jatko-opintojen tukemiseen

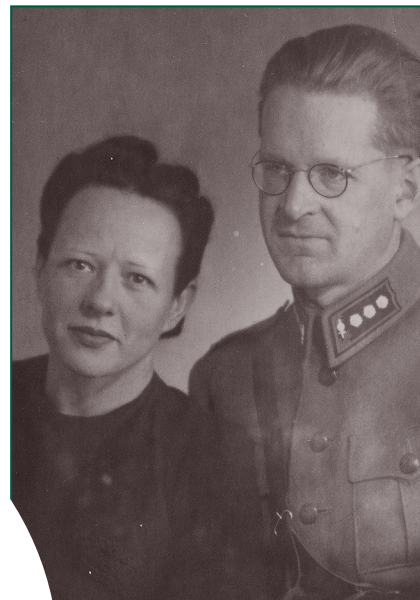
Rahasto perustuu diplomi-insinööri Holger Jalanderin (12.6.1908–19.6.2003) ja hänen puolisonsa Olga Jalanderin (o.s. Kauko, 8.3.1904–28.8.1993) testamenttiin ja edistää jatko-opintoja luonnontieteiden, erityisesti geologian alalla.

Holger Jalander syntyi Helsingissä. Hänen isänsä oli kenraalimajuri Bruno Fredrik Jalander ja äitinsä Nina Helena Schultz. Holger Jalander pääsi ylioppilaaksi Nya svenska läroverkistä 1927 ja valmistui diplomi-insinööriksi Helsingin teknillisestä korkeakoulusta 1933. Väitöskirja käsitteli radiotekniikkaa. Opiskelun loppupuolella Holger Jalander pääsi apulaiseksi Nordinin mittaustieteiden sähkölaboratorioon. Hänet lähetettiin Petsamon nikkelikentille suorittamaan sähkömagneettisia mittauksia. Geologia oli Jalanderille ennestään tuntematon alue, mutta hän hankki tarvittavan tiedon itse opiskellen. Hänestä kehittyi tiedemies, joka hallitsi sekä radiotekniikan että geofysiikan.

Valmistuttuaan Holger Jalander perusti oman insinööritoimiston RAINTON. Sodan aikana hän oli toimistoinsinöörinä 1940–1944 ja sotilasarvoltaan insinöörimajuri. Sodan jälkeen hän toimi omassa insinööritoimisto H. Jalander Oy:ssä vuoteen 1952 ja sen jälkeen konsultoitavana insinöörinä vuoteen 1982. Holger Jalander sai 1952 stipendin Suomen Kulttuurirahastolta ja 1954 Suomen Luonnonvarojen Tutkimussäätiöltä.

Jo ennen talvisotaa Jalander kehitti puolustusvoimien tiedusteluosastolla yhdessä kapteeni Ragnvald Lautkarin kanssa Eljot-laitteen puhelinlinjoja pitkin tapahtuvaan sähkötykseen. Väli rauhan jälkeen hän oli kehittämässä kuuluisaa Kyynel-radiota kaukopartioiden käyttöön.

Sodan jälkeen Jalander suunnitteli magnetometrin, jota käytettiin malminetsinnässä ympäri maailmaa.

Kuva: SKR.

Holger Jalander toimi Teknillisessä korkeakoulussa geofysiikan magneettisten mittausten tunti-
luennoitsijana 1966–1976. Hän oli Pohjoismaiden Geofysikkojen seuran (NOFTIG) presidenttinä vuoden ja hallituksen jäsenenä useamman vuoden.

Hän toimi myös reservinupseerien, radioinsinöörien ja geofysikoiden järjestöissä.

Olga Maria Kauko syntyi Helsingissä, jossa äiti Maria (Mari) Kauko palveli ruhtinas Gudasvoin vaimon kamarineitona. Äiti lähetti tyttärensä vanhempiensa kasvatettavaksi Karjalan kannakselle, Kaukjärvelle, josta oli kotoisin. Vähävaraisena lapsena Olga Kauko kävi vain kansakoulun. Hän avioitui Holger Jalanderin kanssa 1942. Heillä ei ollut lapsia. Aviomiehen mukaan vaimo oli luonteeltaan vilkas ja eloisa. Hän oli taitava ruuanlaittaja ja perheenemäntä ja samaan aikaan synnynnäinen luonnonlapsi. Luonto oli aviopuolisoita yhdistävä harrastus.

Osuuskunta Sigillum/Seija A. Niemi

SUOMEN KULTTUURIRAHASTON tehtävä on suomalaiskansallisen henkisen ja taloudellisen viljelyn vaaliminen ja kehittäminen. Kulttuurirahasto muodostuu Säätiöstä (perustettu 1939) ja Kannatusyhdistyksestä (perustettu 1937). Säätiön sisällä toimii keskusrahasto ja 17 maakuntarahastoa. Kulttuurirahasto jakaa apurahoja ja palkintoja tieteen ja taiteen tekijöille sekä kulttuurielämän eri aloille toimiville henkilöille ja yhteisöille. Apurahojen ohella Kulttuurirahastolla on myös omaa kulttuuritoimintaa. Lisätietoa www.skr.fi.